

Factsheet: NL99_Meppelerdiep

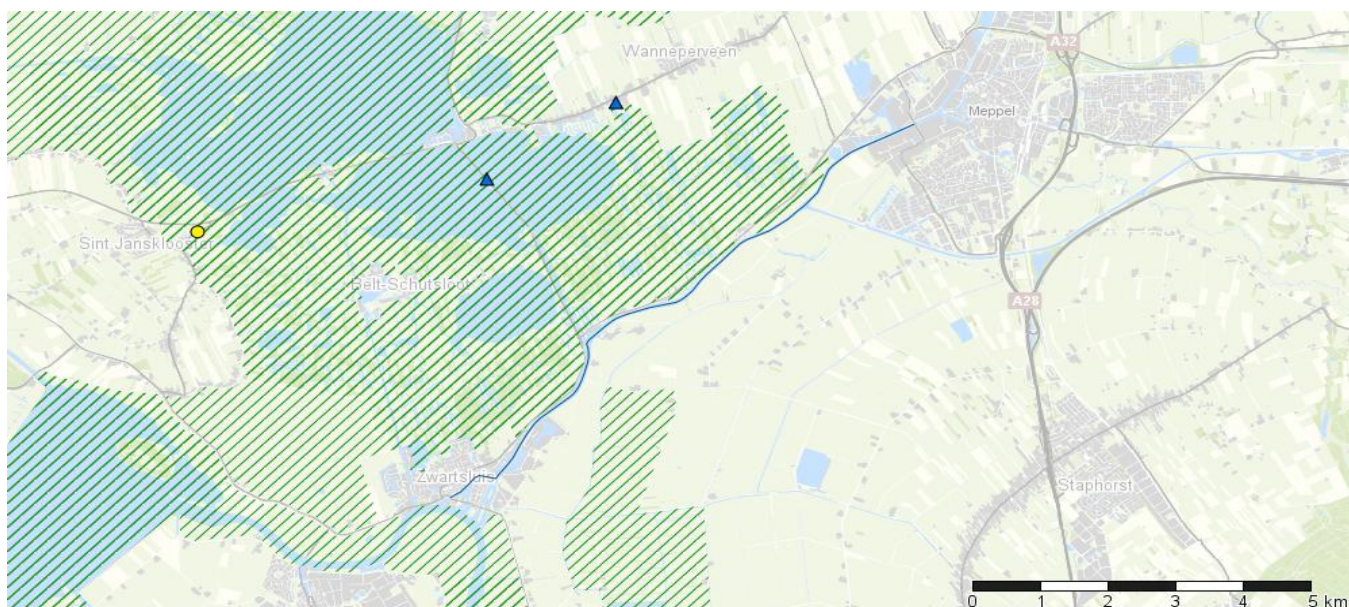
Meppelerdiep

De informatie die in deze factsheet wordt weergegeven is bijgewerkt tot en met het moment van het aanmaken van deze factsheet, zoals vermeld in de voettekst. Deze factsheet is een werkversie ten behoeve van eigen gebruik door de waterbeheerder. Hoewel waterbeheerders en Informatiehuis Water alles in het werk gesteld hebben om de meest actuele gegevens in deze factsheet te verwerken, kan niet worden uitgesloten dat de factsheet onjuiste of onvolledige informatie bevat.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Meppelerdiep	Code:	NL99_Meppelerdiep
Deelstroomgebied:	Rijn Oost	Type:	R6
Waterbeheerder:	Waterschap Reest en Wieden, Ministerie van Infrastructuur en Milieu (Rijkswaterstaat)	Status:	Sterk Veranderd
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Drenthe, Provincie Overijssel		
Gemeenten:	Meppel, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland		

 KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winningen voor menselijke consumptie:
 Natura2000 gebied	 Publieke grondwaterwinning
 Schelpdierwater	 Industriële grondwaterwinning
 Zwemwaterlocatie	 Overige grondwaterwinning
	 Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Langzaam stromend, sterk genormaliseerde rivier. Het waterlichaam begint in Meppel (Drenthe) na samenvloeiing van de Drentse Hoofdvaart en enkele Drentse beken. Daarna loopt het gekanaliseerde rivier door de provincie Overijssel. Bij hoogwater vindt de afwatering plaats via een gemaal in Zwartsluis op het Zwarte Water.

Voor een meer uitgebreide beschrijving van het waterlichaam met aanvullende gegevens en onderbouwingen wordt verwezen naar het rapport 'Op weg naar schoon water', Resultaten van het gebiedsproces Kaderrichtlijn Water in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden. Het rapport is te downloaden van de site www.reestenwieden.nl.

Beschermde gebieden:- **Vogelrichtlijngebied**

De Wieden (NL_VOG_35)

Status: Sterk Veranderd

De volgende ingrepen liggen ten grondslag aan het sterk veranderde karakter van het waterlichaam:

- Sluizen
- Kanalisatie, normalisatie, stabilisatie geul en oeversversterking
- Landaanwinning, aanpassingen kust en havens
- Baggeren en vaarwegonderhoud

Hydromorfologische herstelmaatregelen die niet uitgevoerd kunnen worden vanwege significante negatieve effecten aan gebruiksfuncties en/of milieu in bredere zin:

Maatregelen wel beschouwd, niet uitvoerbaar	gebruiksfuncties				
	Milieu in brede zin	Scheepvaart, havens, recreatie	Activiteiten waarvoor water wordt opgeslagen	Waterhuishouding en bescherming tegen overstromingen	Overige duurzame activiteiten
Aanpassen kades stedelijk gebied		■			
Hanteren natuurlijk waterpeil in agrarisch gebied		■		■	
Hanteren natuurlijk waterpeil in stedelijk gebied		■		■	
Hermeandering beken in agrarisch gebied		■		■	
Hermeandering beken in stedelijk gebied		■		■	

Motivering per gebruiksfunctie:

Gebruiksfunctie: Scheepvaart, met inbegrip van havenfaciliteiten, of recreatie

Motivering: Naast veiligheid is het Meppelerdiep een belangrijke scheepvaart route voor beroepsscheepvaart als recreatievaart. Meppel heeft landinwaarts een haven, met onder andere een containerterminal. Dit betekent dat de diepte en breedte van het Meppelerdiep aan bepaalde normen moet blijven voldoen. Realiseren van een natuurlijker profiel en/of stoppen met onderhoud aan het profiel (bijv. stoppen met nautisch baggeren) leidt tot schade aan het scheepvaartverkeer.

Gebruiksfunctie: Waterhuishouding, bescherming tegen overstromingen, afwatering

Motivering: Hanteren natuurlijk peil in stedelijk en agrarisch gebied
Grote veranderingen in het waterpeil, profiel en tracé van het Meppelerdiep zijn gezien de veiligheid van het stedelijk gebied niet gewenst. Daarnaast is voor de scheepvaart een strak peilregime gewenst. Het peil op het Meppelerdiep is daarnaast volgend aan het peil op het IJsselmeer.

Hermeanderen in bebouwd gebied

In bebouwd gebied is het veelal niet mogelijk om ruimte aan de stedelijke omgeving te onttrekken om hermeandering te realiseren. Het areaal is doorgaans al in gebruik voor functies als wonen en werken. Door het ruimtebeslag van de hermeandering gaat areaal verloren voor functies met een hoge gebruikswaarde (met name wonen). Tot slot zullen diverse soorten infrastructuur, zoals wegen, kabels, leidingen en riolering niet meer functioneren zonder vergaande compenserende ingrepen.

Hermeanderen in landbouwgebied

Het hermeanderen in landbouwgebied heeft als doel meer variatie te creëren in het stromingspatroon en substraat van beken. Om dit te realiseren en eventuele negatieve effecten op de waterhuishouding te compenseren, moet areaal worden vrijgemaakt ten behoeve van het verleggen van het kanaal en wellicht voor mogelijke inundaties die zullen plaatsvinden vanwege het gewijzigde profiel. Hierdoor gaat areaal voor de landbouw verloren, dat in het dichtbevolkte Nederland slechts beperkt en tegen relatief hoge kosten beschikbaar is. Bovendien worden moeten damwanden verplaats worden. Aanpassen van het profiel van de vaarweg is slechts mogelijk als grondeigenaren tegen een acceptabele prijs schadeloos worden gesteld of functieverplaatsing mogelijk is.

Beschouwde alternatieven:

Alternatieven voor de ingrepen die hebben geleid tot het sterk veranderde karakter van het waterlichaam zijn beschouwd, maar deze zijn verworpen om de volgende reden(en):

- onevenredig hoge kosten
- technisch onhaalbaar

Motivering:

Het waterlichaam ligt in een gebied met zowel bestemming stedelijk gebied en vaarweg. De waterhuishouding is afgestemd op deze functies.

Aanpassen van de gebruiksfuncties is alleen mogelijk tegen zeer hoge kosten.

Gezien het beperkt beschikbare areaal voor verplaatsing van de landbouwfunctie is dit alleen mogelijk tegen onevenredig hoge kosten.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
puntbronnen	Rioolwaterzuiveringsinstallaties	Stedelijke ontwikkeling	Het effluent van de RWZI Meppel wordt geloosd op dit kanaal. Hierdoor wordt het kanaal belast met nutriënten, chemische stoffen, bacteriologische verontreiniging
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Belasting met nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen
diffuse bronnen	Atmosferische depositie	Stedelijke ontwikkeling	Belasting met nutriënten en PAK
diffuse bronnen	Run-off (afstromend wegwater en regenwaterriolen)	Stedelijke ontwikkeling	Belasting met nutriënten, zware metalen, etc
diffuse bronnen	Infrastructuur	Transport	Belasting met zware metalen en PAK

Toelichting:

Probleemschets 2009: Het water wordt belast met nutriënten, zware metalen en PAK's vanuit het wegverkeer, scheepvaart, landbouw en RWZI. Tevens is er een strak peilbeheer gevoerd op het kanaal. De oevers zijn steil en er zijn vrijwel geen overgangs- of plasdraszones aanwezig. Door de steile oevers, het te veel aan nutriënten en door het strakke peilbeheer is de habitatgeschiktheid beperkt. Het ontbreken van oeverzones vormt een belemmering voor paaiplaatsen voor vis. De maatregelen voor een nevengeul wordt hierop ingezet.

3. Doelen en toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I).

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,40				
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,40				
Vis (EKR)	≥ 0,40				
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT		

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,11				
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,30				
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT		
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 150				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	70 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	NVT	NVT	NVT		

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)

	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
ammonium				

Legenda: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig oranje = ontoereikend
 rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandbeoordeling (het doeltyp, hier R6) zijn bepaalde maatlatten niet van toepassing. Deze maatlatten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

De biologie is nog niet op orde. De beoogde maatregelen zijn nog niet uitgevoerd. De set aan maatregelen die voor het Meppelerdiep zijn vastgesteld leiden wellicht tot een verbetering van de ecologische toestand, maar we denken niet dat met de beoogde maatregelen een goede ecologische toestand wordt bereikt. Over de effectiviteit van de nevengeul zijn twijfels gerezen. De maatregel wordt in de komende periode nader beschouwd.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
benzo(a)pyreen				
benzo(ghi)peryleen				

Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
fluorantheen				

Motivering chemische toestand:

De detectiewaarde van (PAK's, ubiquitaire stoffen) is verlaagd, waardoor nu een kleine overschrijding van de meetwaarde optreedt op het Meppelerdiep. We zien de afgelopen jaren een dalende trend in de PAK's.

Dit geldt eveneens voor de stof fluorantheen. De concentraties zijn gedaald t.o.v 2009, maar door de aanpassing van de beoordeling voldoet de stof in 2015 niet (BKMW 2015). Een belangrijke bron van Fluorantheen is de coating van de binnenvaartschepen.

Eerdere metingen lieten geen overschrijding zien op ammonium (de waarde van deze laatste stof is daarnaast nog gedaald tov 2009). De belasting van het oppervlaktewater met ammonium valt vooral toe te schrijven aan emissies vanuit de landbouw en een enkele puntbron zoals de RWZI Meppel.

De bovengenoemde stoffen worden gemeten op het meetpunt in het Meppelerdiep. Het oordeel van de bovenstrooms gelegen beken en kanalen wordt hiervan afgeleid.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	 *			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	 *			
	Biologie totaal	 *			
	Fysische chemie	 *			
	Specifieke verontreinigende stoffen	 *			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet rood = niet goed / voldoet niet
- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig
- oranje = ontoereikend rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Oorspronkelijke naam: natuurvriendelijk onderhoud	Omvang: 1 km
SGBP omschrijving: uitvoeren actief vegetatie- / waterkwaliteitsbeheer	
Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat	
Voortgang: km Uitgevoerd: 1	Motivering:
Toelichting: Verbeteren van de diversiteit in de oevervegetatie (tbv macrofauna).	

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Oorspronkelijke naam: RWS_W1020 - Studie normoverschrijdende specifiek verontreinigende stoffen	Omvang: **) stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Ministerie van Infrastructuur en Milieu (Rijkswaterstaat)	
Andere richtlijn:	
Toelichting: **) in totaal 1 stuks voor het beheergebied waterbeheerder. Uitvoeren onderzoek naar de herkomst van normoverschrijdende specifieke verontreinigende stoffen en naar mogelijke maatregelen tegen lozingen, emissies en verliezen	

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Oorspronkelijke naam: Aanleggen nevengeul	Omvang: 4 km
SGBP omschrijving: aanleg nevengeul / herstel verbinding	
Initiatiefnemer: Waterschap Reest en Wieden	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Maatregel gericht op het verbeteren van de visstand en waterflora. De effectiviteit van deze maatregel wordt nader bekeken.	

Oorspronkelijke naam: Natuurvriendelijke oever	Omvang: 3 km
SGBP omschrijving: verbreden / nvo; langzaam stromend / stilstaand water	
Initiatiefnemer: Waterschap Reest en Wieden	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Maatregel gericht op het verbeteren van de visstand en waterflora. De effectiviteit van deze maatregel wordt nader bekeken.	

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Natuurlijke omstandigheden	fosfor totaal, Overige waterflora, Vis-kwaliteit
----------------------------	--

Motivering per motiveringsgrond:

<p>Natuurlijke omstandigheden</p> <p>Het kost in de praktijk veel tijd voordat biologische parameters zich volledig hebben aangepast aan de nieuwe randvoorwaarden. Op basis van projectgegevens wordt geschat dat het bijvoorbeeld ongeveer 10 jaar duurt voordat macrofauna zich aan de nieuwe omstandigheden heeft aangepast. Deze natuurlijke omstandigheden staan er naar verwachting dan ook aan in de weg dat het doel vóór 2021 bereikt wordt. De prognose is echter dat met de genomen en voorgenomen maatregelen in de verdere toekomst wel een goede biologische watertoestand bereikt kan worden (zie NB), zie paragraaf 3. Doelen en toestand.</p> <p>NB Voor zover althans andere onoverkomelijkheden, zoals verdere technische onhaalbaarheid, natuurlijke omstandigheden, grensoverschrijdende verontreiniging, nieuwe prioritaire stoffen of specifiek verontreinigende stoffen daaraan niet in de weg staan.</p>

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.